

Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Litere și Arte
 "Lucian Blaga" University from Sibiu, Faculty for Letters and Arts

Vocația enciclopedismului

Ovidiu Drimba's Encyclopaedic Vocation

The article presents, in the first part, some of Ovidiu Drimba's biographical details from his literary beginnings, when he was a member of the Literary Circle from Sibiu, between 1943-1945, and fought side by side with his generation comrades for the Literary Circle's Manifesto, which implied as main idea the autonomy of the aesthetic (following Lovinescu's model). After the separation, Ovidiu Drimba became an important literary historian, with a prodigious academical career, being the author of many monumental historical books, such as *The History of Culture and Civilization*. The second part dwells on his latest book, *The Genius of Spain*, in which the Romanian scholar presents the most important Spanish essayists of the so called "Generation of 1898".

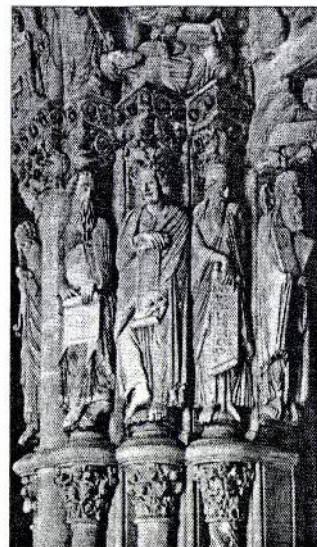
Keywords: Ovidiu Drimba, the Literary Circle from Sibiu, *The History of Culture and Civilization*, Spanish culture, Spanish essayists, "Generation of 1898"

Institution's address: Bv. Victoriei nr.5-7, Sibiu, 550024, România, tel. +40-(269) 21.55.56,
 fax: +40-(269) 21.27.07, e-mail: litere@ulbsibiu.ro

Personal e-mail: dragosvarga@yahoo.com

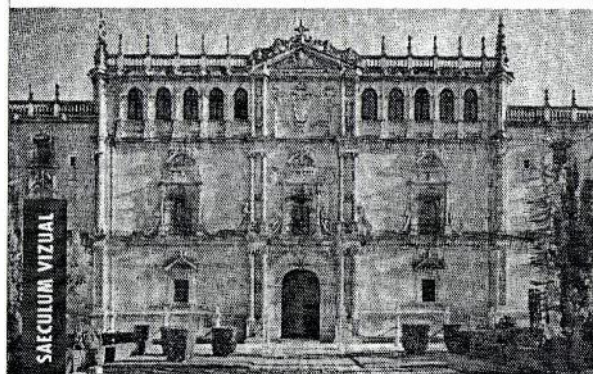
Ovidiu Drimba este, în mod cert, unul dintre autorii cu mare notorietate în rândul publicului larg. Nu e, în mod evident, o constatare de ordin valoric, deși opera întreagă a cărturarului român ar justifica-o, cât, mai ales, una ce ține de anumite resorturi anamnetice ce funcționează asemenea madelainei proustiene. Numele său e direct conectat la imaginea voluminoaselor tomuri din vechea ediție a *Istoriei culturii și civilizației* pe care, copil fiind, le admiram în bibliotecile majorității cunoștilor. Cărțile se aflau întotdeauna, la loc de cinste, de obicei, alături de dicționare pe măsură și, inevitabil, de la fel de celebra *Istorie a literaturii române de la origini până în prezent* a lui George Călinescu. Citite sau necitite, volumele respective făceau parte din echipamentul obligatoriu al oricărei locuințe (de intelectuali sau nu) care se respecta, și, într-un fel, bună parte din cultura multor familii se baza strict pe lecturi din cărțile cu pricina.

Începuturile literare ale lui Ovidiu Drimba sunt legate de istoria și protoistoria Cercului Literar de la Sibiu. În 1941, imediat după refugiul Universității „Ferdinand I de la Cluj” la Sibiu, în urma Dictatului de la Viena, Ovidiu Drimba editează împreună cu Radu Stanca, în calitate de redactor responsabil, și alți câțiva studenți ai Facultății de Litere și Filosofie (I. Negoitescu, Ion Maloș Rîpeanu și Eugen Todoran) revista *Curțile Dorului*, publicație efemeră ce nu anunță

Ovidiu Drimba

GENIUL
SPANIEI

încă nimic din ideologia literară a Cecului. El se regăsește, de asemenea, în 1942, în rândul membrilor *Cercului literar studentesc "Octavian Goga"*, ce-l are drept conducător pe Lucian Blaga, precum și în cercul condus de esteticianul Liviu Rusu, sub egida "Prietenii Seminarului de estetică", unde susține o conferință publică intitulată *Mari cărți de dragoste*; în 1943, apare în lista semnatarilor *Manifestului Cercului Literar de la Sibiu*, alături de Victor Iancu, Eugen Todoran, Cornel Regman, Damian Silvestru (pseudonimul lui Ion Negoitescu), Ion Oana, Radu Stanca, Romeo Dăscălescu și Ștefan Aug. Doinaș. De altfel, într-un catalog "ludic" al membrilor grupării, întocmit în 1946, de către I. Negoitescu, Ștefan Aug. Doinaș și Cornel Regman, Ovidiu Drimba este încă prezent, în poziția de "novar de caro", în condițiile în care cei trei plus Radu Stanca își rezervaseră locul "așilor".

Insistăm asupra acestei perioade deoarece, într-un fel, aceasta reprezintă momentul de cristalizare a unei conștiințe estetice și a unei pasiuni pentru marea literatură și cultură care îl vor marca pe viață. E drept că, din lista inițială, în urma scandalurilor din revuistica vremii, scandaluri iscate de gestul tinerilor studenți sibieni și urmate de decizia lui Romeo Dăscălescu și delimitarea ridicolă a lui Petre Hossu (grăbindu-se să precizeze că abrevierea "etc." ce închide lista semnatarilor nu-l include și pe el), câțiva dintre membrii mișcării au fost, după cum afirmă Ștefan Aug. Doinaș², lăsați pe drum, printre ei fiind și Ovidiu Drimba, deși numele lui va mai figura totuși printre colaboratorii *Revistei Cercului Literar*, în 1945. În epistolarul dintre Radu Stanca și Ștefan Aug. Doinaș, referirile la persoana congenerului lor sunt destul de puține, fiind făcute *en passant*, în urma unei vizite pe care acesta i-o face, la Sibiu, lui Radu Stanca, sau, precum în 1948, când Negoitescu își informează prietenul despre proaspăta calitate de profesor de istorie antică a lui Ovidiu Drimba³. Răceala survenită se datorează, între altele, și depărtării, dar și unor zvonuri care ajung la urechea colegilor săi *via* Cornel Regman *via* Ion Apostol Popescu, referitoare la "desistarea lui Drimba în cercul "țepeliilor" (Gabriel Țepelea, Vasile Netea, V. Copilu-Cheatră)"⁴. În condițiile în care colegii săi își puseseră atâtea speranțe în misiunea pe care o avea de îndeplinit la București, de a duce o "luptă aprigă" împotriva celor de acolo, fiind primul membru al cercului "cu care Lovinescu va lua contact personal"⁵, zvonurile referitoare la desertarea sa în tabăra adversă nu puteau decât să dăuneze relației de prietenie. Astfel încât, treptat, Ovidiu Drimba se îndepărtează de gruparea cerchistă, rămânând însă animat de idealurile clasicizant-estetizante ale mișcării, fiind probabil unul dintre cei mai prolifici autori postbelici. Istorice al culturii și literar extrem de aplicat, cu deschideri în multiple sfere ale culturii, Ovidiu Drimba a avut o carieră didactică, științifică și publicistică mai mult decât prodigioasă. Sub

formulările extrem de acide și ironice ale lui Cornel Regman, pe care autorul însuși și le recunoaște, se ascunde însă, o evidență, care reprezintă, în fond, atul operei reputatului cărturar; "tăietura malagambistă a corpusului de fișe drimbeic"⁶, pe care Cornel Regman o ironizează, face din autorul *Istoriei culturii și civilizației* un veritabil maratonist al scrisului, cum nu avem prea mulți în cultura română.

După cele câteva incursiuni critice, de tinerețe, în literatura română (e vorba de studiile dedicate lui Agârbiceanu și cel dedicat lui Blaga, din 1944), Ovidiu Drimba se va apleca tot mai mult asupra literaturii universale, căreia i s-a dedicat în întregime, dovadă multitudinea volumelor care apar în aceste șase-șapte decenii: *Pagini despre cultura europeană*, din 1945, *Leonardo da Vinci* (1957), *Eseuri de literatură străină* (1976), *Scritori scandinavi și alte esenuri* (1980), *Federico Garcia Lorca rapsodul* (1981), *Eseiști spanioli* (1982), *Incursiuni în civilizația omenirii* (1996), neuitând, bineînțeles, monumentalele sale istorii și dicționare, *Istoria culturii și civilizației*, în 11 volume, *Istoria literaturii universale*, în 2 volume, *Istoria teatrului universal*, *Cărți, autori, personaje*. *Dicționar de literatură universală*, ca și excelențele monografiile dedicate lui Ovidiu (*Ovidiu, marele exilat la Tomis*) și Rabelais (*Rabelais și Renașterea europeană*). Concomitent, cărturarul român își îndeplinește și sarcinile didactice, atât în țară, la Universitatea București și cea din Cluj, cât în afară, fiind profesor invitat la Universitatea din Torino aproape 11 ani, între 1968-1979, și la Universitatea Catolică din Milano, între 1972-1979.

La cei peste 90 de ani, cărturarul român e încă prezent în presa literară și în atenția publicului prin unele reeditări pe care Editura Saeculum a considerat necesar să le ducă la bun sfârșit. Astfel, în 2007, apare volumul *Geniul Spaniei*⁷, conținând prezentări ale celor mai importanți esești și scriitori spanioli din așa-numita "generație '98" și traduceri din operele acestora, unele din ele cuprinse și în volumul din 1982. De asemenea, capitolele dedicate lui Ramón Gómez de la Serna⁸, Azorin⁹ și Eugenio d'Ors¹⁰ au apărut în revista *Transilvania*, al cărei colaborator a fost Ovidiu Drimba în ultimii ani. Volumul în cauză are însă o unitate de ansamblu, nelăsând nici un moment impresia că ar fi vorba de articole separate. După o prezentare sistematică a istoriei, de fapt, a celor patru straturi successive de istorie, cultură și civilizație din Peninsula Iberică, autorul analizează contextul apariției generației de esești de la 1898, moment al unei profunde crize de conștiință, de căutare a identității hispanice, atât socio-istorice, cât și culturale. La relevarea acestei identități, observă cărturarul în prefața cărții, pun umărul toți scriitorii generației, caracterizați de Tudor Vianu drept "cea mai strălucită școală a inteligenței europene". Cartea reprezintă, pe de altă parte, o excelentă antologie de texte aparținând acestor esești, din care Ovidiu Drimba traduce cu pasiune,

oferind o imagine edificatoare a generației și a idealurilor care au animat avânturile ei eseistice.

Sunt prezentați aici șaisprezece autori și operele lor fundamentale, cărturarul român parcurgând, după cum ne-a obișnuit în toate lucrările sale, o bibliografie imensă, pertinent aplicată, într-un stil clar și acaparator. Volumul se deschide cu prezentarea marelui enciclopedist Marcelino Menéndez y Pelayo, comparabil, prin puterea de muncă și copleșitoarea sa operă critică și istorică, cu Ovidiu Drimba, din care traduce un fragment din *Istoria ca operă de artă*; urmează Ramón Menéndez Pidal, "colosul filologiei spaniole", discipolul preferat al lui Pelayo, creatorul metodelor filologiei moderne din Spania, cu un fragment din *Caracterele literaturii spaniole*; Angel Ganivet, cu care începe seria marilor esești spanioli, care identifică, în *Psihologia istoriei spaniole*, cele trei dimensiuni ale poporului spaniol, "senequismul", doctrina unei ferme tărie morale, a demnității, "virginalismul", definiție a purității și sincerității, și "spiritual teritorial", conștiință a peninsularității spaniole; lui Miguel de Unamuno, personalitate contradictorie, emblematic pentru întreaga generație, dezvoltând eseistic teme majore ale vieții sale: Spania, Religia, sensul vieții, îi sunt rezervate traduceri din două eseuri ale sale: *Sentimentul tragic al vieții și Ideocrația*; de asemenea, Azorin (pseudonimul literar al lui José Martínez Ruiz), un "geniu al miniaturalului", al sentimentelor celor mai gingașe și nuanțate, care descoperă sensuri profunde, grave în cele mai ne semnificative fapte, e prezent cu trei eseuri, *Timpul și eternitatea*, *Leopardi și Arta de a citi*; lui Ramiro de Maeztu, polemist autentic și încrâncenat apărător al hispanității, executat de republicani în 1946, autor al celebrei cărți *Don Quijote, Don Juan și Celestina*, savantul român îi rezervă un fragment din *Apărarea hispanității*; Antonio Machado, poetul reprezentativ al generației, cu *Notele despre poezie*, e urmat, în antologia lui O. Drimba, de Eugenio d'Ors, filosof de prestigiu european, epicurean veritabil, José Ortega y Gasset, probabil cel mai cunoscut și tradus filosof spaniol, inclusiv la noi (Ovidiu Drimba îi traduce aici un pasaj din *Spania nevertebrată*), Salvador de Madariaga, spiritul cel mai cosmopolit al generației, Gregorio Marañón, autor de lucrări de referință în domeniul medicinei, dar și al câtorva monografii dedicate Spaniei, Juan Ramón Jiménez, unul dintre poeții cei mai influenți ai Spaniei, prezent în antologie cu un interesant eseu intitulat *Poezie și literatură*, extravagantul Ramón Gómez de la Serna, José Bergamín, spirit grav și profund, dar și fin ironist; ultimii doi prezentați sunt poeții Federico García Lorca și Rafael Alberti, din care sunt traduse câte un eseu, dedicate, unul lui Góngora, celălalt lui Lope de Vega.

Mult blamatul "corpus de fișe drimbarian" rezolvă fericit și această carte de o copleșitoare densitate informațională. Autorul nu se dezmințe și încearcă să epuizeze fiecare subiect în parte, mereu egal cu sine,

uneori în detrimentul examenului critic, fără puseuri emoționale; Ovidiu Drimba este, înainte de orice, un enciclopedist, menit unor proiecte de largă anvergură, iar fioriturile interpretative mai mult ar dăuna demersului titanic.

Bibliography:

Crohmălniceanu, Ovid S.; Heitmann, Klaus, *The Literary Circle From Sibiu*, Bucharest, Universalia Publishing House, 2000;

Drimba, Ovidiu, *The Genius of Spain*, Bucharest, Saeculum Publishing House, 2007;

Drimba, Ovidiu, *Ramón Gómez de la Serna*, In: *Transilvania*, nr. 3/2006;

Drimba Ovidiu, *Azorin*, In: *Transilvania*, nr. 2/2007;

Drimba Ovidiu, *Eugenio d'Ors*, In: *Transilvania*, nr. 10/2007;

Negoșescu, Ion; Stanca, Radu, *An Epistolary Novel*, Cluj, Dacia Publishing House, 1998;

Poantă, Petru, *The Literary Circle From Sibiu*, Cluj-Napoca, Clusium Publishing House, 1997;

Regman Cornel, *From the Literary Circle to the Writers of the '80's*, Bucharest, Cartea Românească Publishing House, 1997.

Note:

1. Petru Poantă, *Cercul Literar de la Sibiu*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1997, p.21;

2. Ștefan Aug. Doinaș, *Scrisoare către Ovid S. Crohmălniceanu*, București, 17 august 1995, apud: Ovid S. Crohmălniceanu, Klaus Heitmann, *Cercul Literar de la Sibiu și influența catalitică a culturii germane*, Editura Universalia, București, 2000, p.21;

3. I. Negoșescu, Radu Stanca, *Un roman epistolar*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1998, p. 144;

4. Cornel Regman, *O lămurire și trei scrisori (La cincizeci de ani de la „Manifestul” Cercului literar*, In: *Dinspre „Cercul Literar” spre „Optzeciști”*, Cartea Românească, București, 1997, p. 92;

5. *Ibidem*, p. 96;

6. *Ibidem*, p. 99;

7. Ovidiu Drimba, *Geniul Spaniei*, Editura Saeculum Vizual, București, 2007;

8. *Idem*, *Ramón Gómez de la Serna*, In: *Transilvania*, nr. 3/2006, p.1-4;

9. *Idem*, *Azorin*, In: *Transilvania*, nr. 2/2007, p.7-9;

10. *Idem*, *Eugenio d'Ors*, In: *Transilvania*, nr. 10/2007, p.1-4.